

Πολύχρωμες Πινελιές

Γιακουμάκη Ιωάννα-Μαρία, *Εικαστικός, Σκηνογράφος, Ενδυματολόγος,
Εκπαιδευτικός*

Ονομάζομαι Ιωάννα-Μαρία Γιακουμάκη και δίδαξα εθελοντικά το μάθημα των Εικαστικών στην Α΄ δημοτικού. Εμπνεόμενη από την πρώτη ενότητα του βιβλίου Εικαστικών, παρουσίασα ζωγραφικά έργα των καλλιτεχνών Ντιμπιφέ, Κλέε και Καντίνσκι. Τα παιδιά παρατήρησαν τους πίνακες και μιλήσαμε για αυτούς. Μετά δουλέψαμε με μογιές και μαρκαδόρους και κάθε παιδί έφτιαξε την σύνθεσή του ως εξής: τράβηξε οριζόντιες και κάθετες γραμμές, σε χαρτί Α4 κανσόν, ώστε να δημιουργηθούν τετράγωνα τμήματα. Κάθε τμήμα ζωγραφίστηκε ελεύθερα. Τέλος έκοψε με ψαλίδι το χαρτί Α4, σχηματίζοντας τις μορφές που επιθυμούσε, π.χ. σπίτια. Κατόπιν δουλέψαμε ξεχωριστά επιφάνειες χαρτιού με μονοχρωμίες διαφορετικών αποχρώσεων, τις οποίες κόψαμε σε μικρά τεμάχια, ώστε να μπορέσουμε να συνθέσουμε συγκεκριμένα πράγματα, όπως ποτάμι, ουρανό, κ.λ.π., βάζοντας σε σειρά τα χαρτάκια που ανήκουν στην ίδια χρωματική ομάδα. Με τον τρόπο αυτό, συνθέσαμε ένα μεγάλο χρωματιστό πίνακα! Στο τέλος κάθε παιδί, κοιτώντας τον πίνακα που φτιάξαμε, έγραψε μία μικρή ιστορία.

1. Ένα δημιουργικό ταξίδι στην τέχνη της ζωγραφικής

Ονομάζομαι Ιωάννα-Μαρία Γιακουμάκη και είμαι σκηνογράφος-ενδυματολόγος. Ασχολούμαι, από ετών, μέσω του μη κερδοσκοπικού φορέα «Χρυσομηλιά», τον οποίο έχω δημιουργήσει, με την παραγωγή και παρουσίαση, σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, με θέματα σχετιζόμενα με την ελληνική πολιτιστική κληρονομιά. Σήμερα, βρίσκομαι μαζί σας με την ιδιότητα του γονέα αλλά και του εικαστικού και θα σας παρουσιάσω την μέθοδο που ακολούθησα στην εθελοντική μου διδασκαλία, στο 15ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, στο οποίο πηγαίνει η κόρη μου, στην πρώτη τάξη.

Η εθελοντική διδασκαλία των εικαστικών στα παιδιά της πρώτης δημοτικού, μου ανατέθηκε από τον Διευθυντή του Σχολείου, κ. Νικόλαο Ζούκη, τον οποίο και ευχαριστώ για την ευκαιρία που δίνει στους γονείς να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, γεγονός το οποίο βοηθάει αποτελεσματικά στη βελτίωση της λειτουργίας του σχολείου και την ποιότητα απόδοσης των παιδιών. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω και την δασκάλα της τάξης, κ. Στέλλα, για την συμμετοχή της και την πολύτιμη βοήθειά της στην υλοποίηση αυτής της προσπάθειας.

Εμείς οι γονείς είμαστε οι πρώτοι «φυσικοί» δάσκαλοι και είναι σημαντικό να συνεχίζουμε να υποστηρίζουμε ενεργά την εκπαίδευση των παιδιών μας, με κάθε μέσο και τρόπο. Η πρωτοβουλία του κ. Ζούκη αξίζει τον έπαινο και την στήριξη όλων μας, για να συνεχιστεί αυτή η προσπάθεια και να μεταδοθεί, σε όσο το δυνατόν περισσότερα σχολεία.

2. Έμπνευση – Μεθοδολογία.

Εμπνευσμένοι από την πρώτη ενότητα του βιβλίου εικαστικών της πρώτης Δημοτικού, το οποίο εισάγει τα παιδιά στα χρώματα, τα σχήματα και τις γραμμές, που χαρακτηρίζουν έργα των ζωγράφων Κλέε, Ντυμπιφέ και Καντίνσκι, ξεκινήσαμε το

«φιλόδοξο» σχέδιο της συλλογικής δημιουργίας ενός πίνακα, επηρεασμένου από τα έργα των τριών παραπάνω καλλιτεχνών.

Τα παιδιά ελευθέρωσαν την φαντασία τους και πειραματίστηκαν πάνω στο έργο με ιδιαίτερο ζήλο καλλιεργώντας ταυτόχρονα την κριτική τους ματιά και άποψη, όπως θα δείτε στην συνέχεια, πάνω στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των έργων, των εν λόγω καλλιτεχνών.

Το αποτέλεσμα υπήρξε εντυπωσιακό και ενθάρρυνε τα παιδιά να συνεχίσουν με ενθουσιασμό την προσπάθειά τους, ως «μικροί καλλιτέχνες» και να αναζητούν συνεχώς υλικό και έμπνευση για πραγματικά ευφάνταστες δημιουργίες. Στην παρουσίαση που ακολουθεί, θα παρακολουθήσετε όλα τα στάδια υλοποίησης της προσπάθειας των παιδιών.

2.2. Η Εργασία - Πρώτο Στάδιο.

Τα βασικά χρώματα τα «ανακαλύψαμε» μέσα από ερωτήσεις, όπως πιο χρώμα βλέπουμε περισσότερο γύρω μας, ιδιαίτερα στην χώρα μας, ποιο είναι το χρώμα που έχει το πρόσωπό μας όταν θυμώνουμε, ποιο είναι το χρώμα του Φθινοπώρου κλπ. Απατώντας στις ερωτήσεις τα παιδιά κατέληξαν στα 3 βασικά χρώματα και τοποθέτησαν τους τρεις αντίστοιχους μαρκαδόρους πάνω στο θρανίο τους. Έτσι δουλέψαμε με τους τρεις μαρκαδόρους, κόκκινο-μπλε-κίτρινο. Με αυτά τα χρώματα κάθε παιδί έφτιαξε, σε λευκό χαρτί μεγέθους Α4, μια πολύ απλή σύνθεση, με ελεύθερο θέμα. Κατόπιν ασχοληθήκαμε με την γνωριμία των γραμμών και των σχημάτων, διότι αμέσως μετά θα ακολουθούσε η παρουσίαση τριών ζωγράφων που χρησιμοποιούν τέτοια σχήματα. Αυτή η γνωριμία με τα σχήματα, συνέπεσε με την ύλη που διδασκόταν την ίδια εβδομάδα στην Α΄ δημοτικού.

Μετά ακολούθησε παρουσίαση ζωγραφικών έργων των καλλιτεχνών Ντιμπιφέ, Κλέε και Καντίνσκι. Τα παιδιά παρατήρησαν τους πίνακες και μιλήσαμε για αυτούς. Ανέφερα στα παιδιά πολύ λίγα πράγματα, για τους συγκεκριμένους καλλιτέχνες (όπως ότι είναι πολύ γνωστοί ζωγράφοι, τα έργα τους βρίσκονται σε μεγάλα μουσεία κλπ), και αυτό γιατί δεν ήθελα να επηρεάσω με οποιονδήποτε τρόπο το «βλέμμα» τους πάνω στους πίνακες και την κρίση τους.

Σ' αυτή τη συζήτηση τα παιδιά είπαν την γνώμη τους για τους παραπάνω ζωγράφους και τα έργα τους. Ενδεικτικές φράσεις που ειπώθηκαν από τα παιδιά: «έχουν υπέροχα χρώματα», «αυτοί οι ζωγράφοι χρησιμοποιούν πολλά χρώματα και γραμμές», «ζωγραφίζει σαν παιδί», «ανακατεύει τα χρώματα σαν κι εμένα» «ζωγραφίζει τους ανθρώπους με τα σχήματα σαν μικρό παιδί».

Μετά έδειξα στα παιδιά ένα λευκό χοντρό χαρτόνι, διαστάσεων 100 X 70 εκ. και τους είπα ότι θα φτιάξουμε ένα τοπίο, με στοιχεία από τους πίνακες των ζωγράφων που γνωρίσαμε. Μαζί με τα παιδιά καθορίσαμε το τι θα περιελάμβανε το τοπίο μας. Αποφασίσαμε να υπάρχει μια μικρή πόλη, δρόμοι, πάρκα, ένα εργοστάσιο, ζωολογικός κήπος στο πάρκο, ποτάμι και ίσως μετά συμπληρώναμε και κάποιες άλλες λεπτομέρειες που θα αποφασίζαμε.

2.3. Δεύτερο Στάδιο.

Στη δεύτερη φάση δουλέψαμε με μολύβι, ξυλομπογιές και μαρκαδόρους και φτιάξαμε δικές μας συνθέσεις, ως εξής: Πρώτα κάθε παιδί τράβηξε οριζόντιες και κάθετες γραμμές, σε χαρτί A4 κανσόν, ώστε να δημιουργηθούν τετράγωνα τμήματα. Στη συνέχεια τα παιδιά ζωγράρισαν, με διαφορετικό χρώμα κάθε τετράγωνο τμήμα και με γραμμές και σχήματα, τα οποία επέλεξαν μόνο τους, από αυτά που είχαμε μάθει αρχικά. Ο στόχος αυτής της διαδικασίας ήταν να κόψουμε, κατόπιν, το χαρτί A4 και να χρησιμοποιήσουμε τα επιμέρους ζωγραφισμένα τμήματά του, για την δημιουργία των σπιτιών με κολάζ, εμπνεόμενοι από την τεχνοτροπία του Κλέε.

Μετά την ολοκλήρωση των έργων, κάθε παιδί έκοψε με ψαλίδι το χαρτί A4 που είχε σχεδιάσει και ζωγραφίσει, σχηματίζοντας τις μορφές που επιθυμούσε, π.χ. σπίτια, παράθυρα σπιτιών, πόρτες κ.λ.π.. Κατόπιν διαλέξαμε ένα απαλό χρώμα ξυλομπογιάς και χρωματίσαμε τα κομμένα σχήματα, ώστε να καλυφθούν τα κενά λευκά τους σημεία και να αποκτήσουν μια ενιαία απόχρωση, η οποία να επιτρέπει την σαφέστερη παρουσίαση του σπιτιού που θέλαμε να «δημιουργήσουμε».

Αμέσως μετά τοποθετήσαμε και κολλήσαμε, στα σημεία που είχαμε επιλέξει, πάνω στο μεγάλο χαρτόνι, τα αντικείμενα που είχαν κατασκευάσει και ζωγραφίσει τα παιδιά, δηλ. στο σημείο που είχαμε αποφασίσει ότι θα γίνει η «γειτονιά με τα σπίτια» τα παιδιά κόλλησαν τα σπίτια και μάλιστα σε διάφορα επίπεδα, δηλαδή κάποια σπίτια τα κολλήσαμε πάνω σε δεύτερο χοντρό χαρτόνι ώστε να δημιουργείται, όπως στα έργα του Ντιμπιφέ, η εντύπωση του τρισδιάστατου και μετά τοποθετήσαμε τις στέγες, σε κόκκινες αποχρώσεις.

Κατόπιν δουλέψαμε ξεχωριστά επιφάνειες χαρτιού με μονοχρωμίες διαφορετικών αποχρώσεων (μπλε, ανοιχτό μπλε, γαλάζιο κ.λπ.), τις οποίες μετά κόψαμε σε μικρά τεμάχια, ώστε να μπορούσαμε να συνθέσουμε συγκεκριμένα πράγματα, όπως ποτάμι, ουρανό, αυτοκινητόδρομο, πάρκο κ.λ.π., βάζοντας σε σειρά τα χαρτάκια που ανήκαν στην ίδια χρωματική ομάδα και κολλώντας τα χαρτάκια εκεί που ταίριαζαν χρωματικά με αυτό που επιθυμούσαμε να δημιουργήσουμε (μπλε εκεί που περνάει το ποτάμι και στον ουρανό, πράσινο για το πάρκο και τον ζωολογικό κήπο κλπ). Με αυτό τον τρόπο η τελική δημιουργία μοιάζει με ψηφιδωτό σε χαρτί, όπως σε έργα του Κλέε.

Μετά κάθε παιδί ζωγράφισε σε άλλο χαρτί ότι ήθελε που θα μπορούσε να ταιριάζει στον πίνακα, όπως λουλούδια, αυτοκίνητα, ζώα, ανθρώπους, γέφυρες κ.λπ.). Στην συνέχεια κόψαμε περιμετρικά τις ζωγραφιές αυτές και τις κολλήσαμε πάνω στον πίνακα, με τρόπο που να θυμίζει έργα του Καντίνσκι.

2.4. Τελικό Στάδιο.

Στο τέλος κάθε παιδί, κοιτώντας τον πίνακα που δημιουργήσαμε, έγραψε μία μικρή ιστορία. Σας διαβάζω δύο από αυτές. Ευχαριστώ.

Η χρωματιστή πόλη

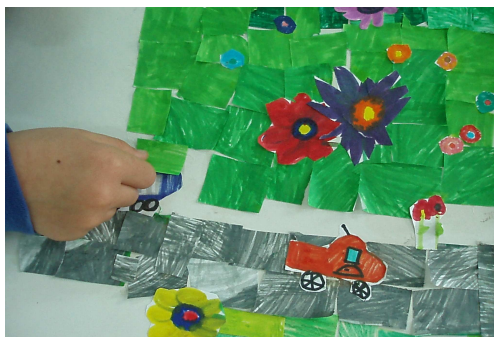
Μια φορά κι έναν καιρό σ ένα καταπράσινο λιβάδι, ήταν 8 σπιτάκια που είχαν πολύ όμορφα παράθυρα, πόρτες και κουδούνια. Εκεί οι άνθρωποι ήταν πολύ χαρούμενοι. Όμως εκεί κοντά ζούσε και μια γάτα, που της άρεσαν οι σκανταλιές. Πρωί-πρωί ξυπνά,

σκαρφαλώνει στις σκεπές των οχτώ σπιτιών, πηδούσε την γέφυρα και περνούσε το ποτάμι. Έπαιζε με τα λουλούδια του κήπου και γαργαλούσε τα μικρά πουλάκια. Την νύχτα πήγαινε στην φωλιά της και αποκοιμιόταν.

Η πόλη που έπαθε ένα κακό

Μια φορά κι έναν καιρό υπήρχε μια πολύχρωμη πόλη. Οι άνθρωποι στην πόλη αυτή περνούσαν πολύ ωραία. Ξαφνικά ένα βράδυ, η πόλη μαύρισε. Έφυγαν όλα τα χρώματά της. Τότε οι άνθρωποι στενοχωρήθηκαν και άρχισαν να ψάχνουν το γιατί. Ένα μικρό παιδάκι ο Ηλίας, τους είπε ότι η φύση θύμωσε γιατί δεν πρόσεχαν το περιβάλλον και έτσι αποφάσισε να τους πάρει όλα τα χρώματα. Για να μπορέσουν να γυρίσουν τα χρώματα πίσω θα πρέπει να φροντίζουμε όλοι το περιβάλλον. Ο κύριος Γιώργος που είχε το περίπτερο εκεί κοντά, ρώτησε τον Ηλία «πως θα το κάνουμε αυτό;»

Ο Ηλίας απάντησε, ότι πρέπει να: πετάμε τα σκουπίδια μέσα στους κάδους. Ποτίζουμε τα λουλούδια και τα δέντρα της περιοχής μας. Επίσης, να φυτέψουμε κι άλλα δέντρα και λουλούδια για να προσφέρουμε περισσότερη ομορφιά και οξυγόνο στην πόλη μας. Έτσι λοιπόν έκαναν οι άνθρωποι. Και ξαναγύρισαν τα χρώματα στην πόλη τους.

Εικόνα 1. Συμπληρώνοντας το «ψηφιδωτό».

Εικόνα 2. Η τελική μορφή του πίνακα.

Βιβλιογραφικές παραπομπές:

Ζωγράφος, Θ., Μπέσσας, Δ. & Μπέσσα, Ε. (2007). *Εικαστικά Α' & Β' Δημοτικού* (σ. 10–25). Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.